

ZŠ a MŠ Štěkeň, Slatinská 155, 387 51 Štěkeň

Strategie prevence a řešení školní neúspěšnosti žáků školy

Příčiny školní neúspěšnosti

Školní neúspěšnost je vážným problémem, jehož řešení vyžaduje náročnou práci se žákem a často také s rodinou žáka. Bývá důsledkem individuálních rozdílů v osobnosti žáků, v jejich výkonnosti, motivaci i jejich rodinné výchově. Neúspěch je často způsoben souborem příčin, které je třeba dobře rozpoznat.

Nejčastěji má na školní úspěšnost nebo neúspěšnost vliv:

- a) osobnost dítěte - snížená inteligence, nedostatečná paměť, emoční labilita, nízká odolnost vůči zátěži, poruchy učení, poruchy chování a jiné zdravotní komplikace žáka
- b) nepodnětné rodinné prostředí, žáci ohrožení sociálně nežádoucími jevy, problémy ve vztazích v rodině nebo ve škole (mezi kamarády, ve třídě, vztah s učitelem)
- c) nízký stupeň vnitřní motivace dítěte, nezájem o školní práci

Řešení školní neúspěšnosti

V první řadě je nutné podrobit dítě kvalitní pedagogické, speciálně-pedagogické a případně psychologické diagnostice, aby byly odhaleny konkrétní příčiny selhávání žáka ve škole. Diagnostika žákových možností, učebních stylů a vzdělávacích potřeb nám pak umožní nastavit vhodná opatření. Je potřeba reagovat včas tak, aby žák byl schopen zastavit svůj pokles výkonu a případně se vrátit mezi "školsky úspěšné děti".

Možná opatření volíme individuálně na základě diagnostiky a zjištěných potřeb žáků:

1. poruchy učení a chování, jiná zdravotní omezení a znevýhodnění: kompenzace nedostatků s pomocí speciálně pedagogických metod a postupů na základě doporučení z PPP nebo SPC, integrace žáka a vytvoření IVP, využití asistenta pedagoga

2. odchylka v celkové úrovni inteligence: žáku bude stanoveno základní učivo, které bude požadováno podle jeho možností a schopností, využívat vhodné metody práce dle Doporučení ŠPZ – např. doplňovací cvičení místo diktátu, zkracování testů, vhodná motivace - zažití úspěchu, možnost opravit si známku, upřednostnění ústního přezkoušení před písemným testem, individuální konzultace ve vyučování i mimo něj, individuální doučování, spolupráce s PPP - integrace na základě IVP a realizování dalších podpůrných opatření doporučených poradnou,

3. žáci, jejichž neúspěšnost souvisí spíše s mimoosobnostními faktory - sociální znevýhodnění: motivovat žáka k učení, spolupracovat úzce s rodinou, vytvářet podmínky pro domácí přípravu i ve škole ve volných hodinách, ve ŠD, zajistit přístup k internetu ve škole,

ZŠ a MŠ Štěkeň, Slatinská 155, 387 51 Štěkeň

Strategie prevence a řešení školní neúspěšnosti žáků školy

pracovat s klimatem třídy a zajistit začleňování těchto dětí do majoritního kolektivu, do kroužků, akcí školy, předcházet projevům rasismu, xenofobie

4. Žáci s vysokou absencí jsou také často ohroženi sklouznutím do školní neúspěšnosti: včas žákům nabídnout podporu při zvládnutí zameškané látky - plán dostudování učiva a data dozkoušení, průběžné zasílání probrané látky přes systém Bakalář, konzultace s žákem a rodiči, kde se domluví harmonogram a různé způsoby podpory dítěte, individuální doučování dítěte, možnost připojit se přes Teams do školní výuky

Postup při řešení školní neúspěšnosti - podpůrný program

Hlavním opatřením je jednoznačně zvýšená spolupráce s rodiči.

1. O zhoršení prospěchu či neprospívání žáka je rodič informován systémem Bakalář, kde každý vyučující bezprostředně po udělení známky ji zaznamená do systému Bakalář. Na opakovaný zhoršený prospěch je zákonný zástupce upozorněn vyučujícím daného předmětu (elektronicky přes systém Bakalář) bezodkladně, nejpozději však po v každém čtvrtletí na třídních schůzkách. Nedostaví-li se rodič na tyto schůzky, je mu písemná informace o prospěchu zaslána třídním učitelem. Nedojde-li ke zlepšení stavu, je iniciována schůzka zákonného zástupce a učitele daného předmětu, žáka, výchovného poradce, metodika prevence. Jsou dohodnuty konkrétní kroky, které by měly vést k nápravě daného stavu (např. časový harmonogram doplnění učiva, doučování, termín přezkoušení apod.)

2. Také se domluví termín případné další schůzky, při které se vyhodnotí úspěšnost zvoleného postupu - za vyvolání jednání s rodiči a jeho koordinaci a realizaci odpovídá třídní učitel.

3. Podle zájmu je možné využít individuální konzultaci žáka s výchovným poradcem (případně rodičů, žáka a VP) - diagnostika školní neúspěšnosti a poradenství (např. nastavení podpory při učení, zjištění učebních stylů, nasměrování žáka k vyšetření do PPP).

4. Pokud se situace nezlepšuje, může být žákovi nabídnut plán pedagogické podpory, dle Doporučení PPP bude vypracován IVP.

5. Pokud žák zamešká více než 120 hodin výuky, vyvolává se jednání s rodiči preventivně - přítomni TU, rodič, případně učitel předmětu a žák, umožňuje-li mu to jeho zdravotní stav. Dohodne se podpora pro žáka tak, aby byl schopen kompenzovat svou absenci (plán práce, termíny zkoušení, obsah učiva, možnost individuální konzultace, doučování se spolužáky atd.).

ZŠ a MŠ Štěkeň, Slatinská 155, 387 51 Štěkeň

Strategie prevence a řešení školní neúspěšnosti žáků školy

6. Na závěr školního roku by měla být podpora vyhodnocena opět na společné schůzce s rodiči a žákem (případně v pololetí při ukončení podpůrných aktivit, pokud žák překoná obtíže).

Plán pedagogické podpory

Plán pedagogické podpory pro neprospívající žáky je souhrn opatření nabízených žákům a jejich rodičům, který se podpisem všech stran stává pro všechny závazným. Žák, učitelé a rodiče svým podpisem uzavírají dohodu (smlouvu) o společné podpoře žáka a o svých povinnostech, které tím na sebe berou. Nezbytnou součástí podpůrného plánu jsou tedy povinnosti jednotlivých stran (škola, žák, rodič), sankce při jejich nedodržování a podmínky, za kterých škola od této dohody odstupuje.

Formy a metody práce používané při práci s neprospívajícími:

- studijní plán, tj. stanovení přiměřeného obsahu učiva – učitel stanovuje obsah učiva určený k osvojení v rozsahu, který odpovídá žakovým vzdělávacím možnostem (intelektovým i sociálním),
- zadávání pravidelných úkolů vycházejících ze stanoveného obsahu učiva, tj. podpůrného plánu – zadání práce pro domácí přípravu - dílčí úkoly odpovídající žakovým vzdělávacím možnostem,
- možnost plnit zadané úkoly v rámci volných hodin ve škole, poledních přestávek, možnost doučování,
- užívání podpůrných aktivit – oznámení písemné práce, stanovení termínu zkoušení z konkrétního učiva, umožnění opakovaného opravného pokusu,
- používání podpůrných pomůcek při samostatné práci – přehledy, tabulky, kalkulačky, nákresy, aj. dle charakteru předmětu, které pomohou žákovi lépe se orientovat v učivu,
- individuální práce se žákem v rámci individuálních konzultací i v rámci vyučovací hodiny – pomoc žákovi odstranit výrazné mezery v učivu, podpora při výuce při výkladu nového učiva,
- vedení písemných záznamů o průběhu podpory – zadání úkolu, termín splnění, poskytování pravidelných informací o průběhu podpůrného programu rodičům a výchovnému poradci – informace o přístupu žáka k plnění povinností v časovém sledu,
- domluva konzultační hodin, kdy si učitel zve žáka na konkrétní termín v případě, že žák potřebuje opakovaně vysvětlit probírané učivo

ZŠ a MŠ Štěkeň, Slatinská 155, 387 51 Štěkeň

Strategie prevence a řešení školní neúspěšnosti žáků školy

- Časový plán konzultací, rozsah učiva, konkretizace učiva pro neprospívající žáky před opravnými zkouškami v době hlavních prázdnin
- doučování

Pokud se podaří podpořit žáky tak, aby nebyli školsky neúspěšní a nepropadali, zamezí se i předčasným odchodům žáků ze základního vzdělávání.

Opakování ročníku je však nadále nutné při selhání všech výše zmíněných podpůrných opatření.

Ve Štěkni, 1. 9. 2023

Vypracovala: Mgr. Vladimíra Cimrhanzlová (výchovná poradkyně)